

Tietojärjestelmälain muuttaminen

Työryhmän mietintö

Mietintöjä ja lausuntoja 3/2018

Tietojärjestelmälain muuttaminen

Työryhmän mietintö

Oikeusministeriö, Helsinki 2018

Oikeusministeriö

ISBN: 978-952-259-675-8

Helsinki 2018

Kuvailulehti

Julkaisija	Oikeusministeriö	31.1.2018	
Tekijät	Työryhmä: Kehittämispäällikkö Tuula Pääkkönen, laamanni Antti Savela, kehityspäällikkö Pasi Kumpula, hallinto-oikeustuomari Elina Tanskanen, erityisasiantuntija Sami Aalto ja rekisteripäällikkö Teemu Mikkola		
Julkaisun nimi	Tietojärjestelmälain muuttaminen. Työryhmän mietintö		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu 3/2018		
Diaari/hankenumero	OM 5/41/2017	Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
ISBN PDF	978-952-259-675-8	ISSN PDF	1798-7105
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-675-8		
Sivumäärä	41	Kieli	suomi
Asiasanat	tuomioistuin, asianhallintajärjestelmä, tietopyyntö, Oikeusrekisterikeskus		
Tiivistelmä	<p>Oikeusministeriö asetti helmikuussa 2017 työryhmän valmistelemaan ehdotusta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (tietojärjestelmälaki) muuttamisesta. Työryhmän tehtävänä oli arvioida lain päivittämisen tarve ja valmistella lakiin tarvittavat muutokset. Lain päivittämisen tarve liittyi muun ohella siihen kysymykseen, kuuluuko lain soveltamisalaan tuomioistuinten omat rekisterit, ja mikä on tietojen luovuttamista koskevien säännösten suhde muuhun julkisuutta ja tietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön. Myös laissa olevien poistosääntöjen merkitys tuomioistuinten toimintaan tuli selvittää.</p> <p>Työryhmä esittää lain soveltamisalaa koskevan pykälän selkeyttämistä. Laki koskee vain valtakunnallista tietojärjestelmää. Se ei koske yksittäisen tuomioistuimen omaa asianhallintajärjestelmää eikä lailla ole vaikutuksia siihen, miten tuomioistuinten ja muiden oikeushallinnon viranomaisten asianhallintajärjestelmissä olevien tietojen tai asiakirjojen julkisuus määräytyy. Työryhmä on lisäksi todennut, ettei tietojärjestelmälaki sääntele sitä kysymystä, miten tuomioistuimet tai muut oikeushallinnon viranomaiset voivat itse käyttää omassa asianhallintajärjestelmissään olevia tietoja. Koska tietojärjestelmälaki ei sääntele oikeushallinnon viranomaisten omia asianhallintajärjestelmiä, myöskään lain 18 §:n mukaiset poistosäännöt eivät niitä koske. Poistosäännöt koskevat vain valtakunnallista järjestelmää.</p> <p>Tuomioistuinten ratkaisuihin kohdistuvat tiedotusvälineiden tekemät tietopyynnot ovat viime vuosina jatkuvasti kasvaneet ja ne työllistävät tuomioistuimia entistä enemmän. Tämän vuoksi työryhmä esittää lakia muutettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille tietoja toimituksellisiin tarkoituksiin myös silloin, kun hakuperusteena käytetään henkilön nimeä tai muita henkilön tunnistetietoja. Lisäksi esitetään, että diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallista käsittelyjärjestelmää koskevia poistoajoja pidettäisiin kymmeneen vuoteen siitä, kun asiassa on annettu ratkaisu.</p>		
Kustantaja	Oikeusministeriö		
Painopaikka ja vuosi	Lönnerberg Print & Promo, 2018		
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Justitieministeriet	31.1.2018	
Författare	Arbetsgrupp: Utvecklingschef Tuula Pääkkönen, lagman Antti Savela, utvecklingschef Pasi Kumpula, förvaltningsrättsdomare Elina Tanskanen, specialsakkunnig Sami Aalto och registerchef Teemu Mikkola		
Publikationens titel	Ändring av informationssystemslagen. Arbetsgruppens betänkande		
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikation 3/2018		
Diarie-/projektnummer	OM 5/41/2017	Tema	Betänkanden och utlåtanden
ISBN PDF	978-952-259-675-8	ISSN PDF	1798-7105
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-675-8		
Sidantal	41	Språk	finska
Nyckelord	domstol, ärendehanteringssystem, begäran om information, Rättsregistercentralen		
Referat	<p>Referat</p> <p>Justitieministeriet tillsatte i februari 2017 en arbetsgrupp för att bereda ett förslag till ändring av lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (informationssystemslagen). Arbetsgruppen hade till uppgift att bedöma behovet att uppdatera lagen och bereda nödvändiga lagändringar. Bedömningen av uppdateringsbehovet gällde bland annat frågan om lagens tillämpningsområde ska omfatta domstolarnas register samt förhållandet mellan lagens bestämmelser om utlämnande av uppgifter och annan lagstiftning som gäller offentlighet och utlämnande av uppgifter. Arbetsgruppen skulle också utreda vilken betydelse lagens bestämmelser om gallring av uppgifter har för domstolarnas verksamhet.</p> <p>Arbetsgruppen föreslår att bestämmelsen om lagens tillämpningsområde förtydligas. Lagen gäller enbart det riksomfattande informationssystemet. Den gäller inte en enskild domstols eget ärendehanteringssystem och har ingen inverkan på hur offentligheten för uppgifter eller handlingar som finns i domstolarnas och andra justitieförvaltningsmyndigheters ärendehanteringssystem fastställs. Arbetsgruppen konstaterar att informationssystemslagen inte reglerar på vilket sätt domstolarna eller andra justitieförvaltningsmyndigheter själva kan använda de uppgifter som finns i deras egna ärendehanteringssystem. Eftersom informationssystemslagen inte gäller justitieförvaltningsmyndigheternas egna ärendehanteringssystem, tillämpas inte heller bestämmelserna om gallring av uppgifter i lagens 18 § på dem. Bestämmelserna om gallring av uppgifter gäller enbart det riksomfattande informationssystemet.</p> <p>Under de senaste åren har mediernas begäran om information om domstolarnas avgöranden ständigt ökat och orsakat mer arbete vid domstolarna än förut. Därför föreslår arbetsgruppen att lagen ändras så att Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter till medierna för redaktionella syften också när sökkriteriet är ett personnamn eller någon annan personlig identifieringsuppgift. Dessutom föreslås det att gallringstiderna som gäller rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssystem upplämnas till 10 år från det att ärendet har avgjorts.</p>		
Förläggare	Justitieministeriet		
Tryckort och år	Lönberg Print & Promo, 2018		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

TIIVISTELMÄ	6
SAMMANFATTNING	9
OIKEUSMINISTERIÖLLE	12
1 Nykytila	21
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	21
1.2 Nykytilan arviointi.....	25
2 Ehdotetut muutokset	26
2.1 Lain soveltamisalan selkeyttäminen.....	26
2.2 Tuomioistuinten diaaritietojen luovuttaminen tiedotusvälineille.....	27
3 Esityksen vaikutukset	28
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	28
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	28
3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	29
4 Asian valmistelu ja suunniteltu voimaantulo	30
Liitteet: Lakiehdotus/Rinnakkaisteksti	31
Bilagor: Lagförslag/Parallelltext	36

TIIVISTELMÄ

Työryhmän tehtävä

Oikeusministeriö asetti 20 päivänä helmikuuta 2017 työryhmän valmistelemaan ehdotusta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (jäljempänä tietojärjestelmälaki) muuttamisesta. Työryhmän toimikausi päättyi 31.10.2017, ja sitä jatkettiin 31.12.2017 saakka (OM 5/41/2017).

Asettamispäätöksen mukaan oikeusministeriössä vireillä olevien laajojen tietojärjestelmä-hankkeiden yhteydessä on ilmennyt tarve muuttaa kyseessä olevaa lakia niin, että sääntelyssä otetaan huomioon tietojärjestelmien kehittämisestä sekä oikeushallinnon ja Oikeusrekisterikeskuksen toimintaympäristön kansainvälistymisestä aiheutuvat muutostarpeet sekä mahdollinen muu kyseisen lain tai siihen olennaisesti liittyvän lainsäädännön päivittämisen tarve. Asettamispäätöksessä todettiin edelleen, että voimassa olevan lain säännöksistä on eri yhteyksissä noussut esille erityisesti lain 14 §, jonka mukaan Oikeusrekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. On osoitautunut, että kyseinen lainkohta ja sen suhde muuhun julkisuutta ja tietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön ei ole ollut riittävän selkeä, mikä on hankaloittanut asiakaspalvelua ja tuomioistuinten sisäistä toimintaa. Lisäksi on ilmennyt näkemyseroja myös siitä, kuuluvatko tuomioistuinten omat rekisterit lain soveltamisen piiriin ja miten esimerkiksi laissa olevat säännökset tietojen poistamisesta vaikuttavat tuomioistuinten oikeuteen käyttää oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tallettamiaan tietoja niiden käyttötarkoituksen mukaisesti. Työryhmän tehtävänä oli arvioida oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain päivittämisen tarve ja valmistella lakiin tarvittavat muutokset.

Työryhmän ehdotukset

Työryhmä esittää tietojärjestelmälain soveltamisalaa koskevan pykälän selkeyttämistä. Laki koskee vain valtakunnallista tietojärjestelmää. Se ei koske yksittäisen tuomioistuimen omaa asianhallintajärjestelmää eikä lailla ole vaikutuksia siihen, miten tuomioistuinten ja muiden oikeushallinnon viranomaisten asianhallintajärjestelmissä olevien tietojen tai asiakirjojen julkisuus määräytyy.

Tietojärjestelmälain perusteella Oikeusrekisterikeskus saa luovuttaa diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeudenkäynnin perustietoja tai muita tuomioistuimen diaaritietoja muun muassa sillä edellytyksellä, ettei hakuperusteena käytetä henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa. Tämä rajoitus koskee myös tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin luovutettavia tietoja. Laissa on edelleen säädetty, että diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä on poistettava tiedot vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu ratkaisu.

Tuomioistuinten ratkaisuihin kohdistuvat tiedotusvälineiden tekemät tietopyynnöt ovat viime vuosina jatkuvasti kasvaneet. Edellä mainitut rajoitukset aiheuttavat sen, että tiedotusvälineiden tuomioistuimille tekemät tietopyynnöt tulevat jatkossa työllistämään tuomioistuimia entistä enemmän. Tämän vuoksi työryhmä esittää lakia muutettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille tietoja toimituksellisiin tarkoituksiin myös silloin, kun hakuperusteena käytetään henkilön nimeä tai muita henkilön tunnistetietoja. Lisäksi esitetään, että diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä poistettaisiin tiedot vasta kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu ratkaisu.

Työryhmän käsittelemät muut erilliskysymykset

Tietojärjestelmälain 14 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. Työryhmän toimeksiannossa on mainittu, että kyseinen lainkohta ja sen suhde muuhun julkisuutta ja tietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön on epäselvä. Työryhmä on asiaa selvitettyään katsonut, ettei tietojärjestelmälain 14 §:n suhde muuhun julkisuutta ja tietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön ole epäselvä eikä edellytä lainmuutosta.

Työryhmä on todennut, ettei laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sääntele sitä kysymystä, miten tuomioistuimet tai muut oikeushallinnon viranomaiset voivat itse käyttää omassa asianhallintajärjestelmissään olevia tietoja. Koska tietojärjestelmälaki ei sääntele oikeushallinnon viranomaisten omia asianhallintajärjestelmiä, myöskään lain 18 §:n mukaiset poistosäännöt eivät niitä koske, vaan poistosäännöt koskevat vain valtakunnallista järjestelmää.

Työryhmässä on arvioitu myös lainmuutosten tarvetta ottaen huomioon tuomioistuinten tarve päästä oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi katsomaan teknisen käyttöyhteyden avulla toistensa päätöksiä. Työryhmä katsoo, että tämä on mahdollista jo nykyisten säännösten perusteella, eikä lain muuttaminen ole tämän toteuttamiseksi tarpeen.

Tietojärjestelmälain 7 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus toimii oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjänä. Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lainsäädännön kehittämistä käsitellyt työryhmä totesi mietinnössään (2007:16), että oikeushallinnon viranomaisten ylläpitämiin asianhallinta- ja diaarijärjestelmiin ei liity tarvetta erityissääntelyyn, vaan tietojen käsittely niissä on riittävästi säännelty voimassa olevien säännösten perusteella. Työryhmän mietinnössä todettiin myös, että jokainen tuomioistuin ja syyttäjäyksikkö on omien tietojensa rekisterinpitäjä.

Työryhmä on keskustellut siitä, miten AIPA- ja HAIPA-hankkeiden yhteydessä asiakirjojen sähköinen arkistointi ja tietojen haku arkistosta tullaan järjestämään. Sähköisen arkistoinnin toteuttamistavasta ei ole kuitenkaan toistaiseksi tietoa.

SAMMANFATTNING

Arbetsgruppens uppgift

Justitieministeriet tillsatte den 20 februari 2017 en arbetsgrupp för att bereda ett förslag till ändring av lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (nedan informationssystemslagen). Arbetsgruppens mandattid gick ut den 31 oktober 2017 och förlängdes fram till den 31 december 2017 (OM 5/41/2017).

Enligt beslutet om tillsättande har det i samband med omfattande informationssystemprojekt som pågår vid justitieministeriet framkommit ett behov av att ändra informationssystemslagen. Syftet är att bestämmelserna ska beakta de ändringsbehov som orsakas av utvecklingen av informationssystemen och internationaliseringen av justitieförvaltningens och Rättsregistercentralens verksamhetsmiljö samt andra uppdateringsbehov i fråga om informationssystemslagen eller annan lagstiftning som på ett väsentligt sätt anknyter till lagen. I beslutet om tillsättande konstateras det också att särskilt 14 § i den gällande lagen har diskuterats i olika sammanhang. Enligt paragrafen beslutar Rättsregistercentralen om utlämnande av uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem. Det har visat sig att paragrafen och dess förhållande till annan lagstiftning som gäller offentlighet och utlämnande av uppgifter inte har varit tillräckligt tydliga, vilket har försvårat kundservicen och domstolarnas interna verksamhet. Det har också förekommit meningsskiljaktigheter i fråga om huruvida domstolarnas register omfattas av lagens tillämpningsområde och hur till exempel lagens bestämmelser om gallring av uppgifter påverkar domstolarnas rätt att använda sådana uppgifter som de registrerat i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem när uppgifterna används i det syfte som de har registrerats för. Arbetsgruppen hade till uppgift att bedöma behovet av att uppdatera informationssystemslagen och bereda nödvändiga lagändringar.

Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppen föreslår att bestämmelsen om informationssystemslagens tillämpningsområde förtydligas. Lagen gäller enbart det riksomfattande informationssystemet. Den gäller inte en enskild domstols eget ärendehanteringssystem och har ingen inverkan på hur offentligheten för uppgifter eller handlingar som finns i domstolarnas och andra justitieförvaltningsmyndigheters ärendehanteringssystem fastställs.

Enligt informationssystemslagen får Rättsregistercentralen ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter lämna ut basuppgifter om rättegångar och andra diarieuppgifter från domstolar, förutsatt bland annat att sökkriteriet inte är ett personnamn eller någon annan personlig identifieringsuppgift. Denna begränsning omfattar även uppgifter som lämnas ut till medierna för redaktionella syften. I lagen föreskrivs också att uppgifterna ska gallras ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter inom ett år från det att ärendet har avgjorts.

Under de senaste åren har mediernas begäran om information om domstolarnas avgöranden ständigt ökat. De ovannämnda begränsningarna leder till att mediernas begäran om information orsakar mer arbete vid domstolarna än förut. Därför föreslår arbetsgruppen att lagen ändras så att Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter till medierna för redaktionella syften också när sökkriteriet är ett personnamn eller någon annan personlig identifieringsuppgift. Dessutom föreslår arbetsgruppen att uppgifterna ska gallras ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter först inom tio år från det att ärendet har avgjorts.

Andra särskilda frågor som arbetsgruppen behandlat

Enligt 14 § i informationssystemslagen beslutar Rättsregistercentralen om utlämnande av uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem. I arbetsgruppens uppdrag konstaterades det att paragrafen och dess förhållande till annan lagstiftning som gäller offentlighet och utlämnande av uppgifter är oklara. Efter att ha begrundat frågan anser arbetsgruppen att förhållandet mellan 14 § i informationssystemslagen och annan lagstiftning som gäller offentlighet och utlämnande av uppgifter inte är oklar och kräver ingen lagändring.

Arbetsgruppen konstaterar att informationssystemslagen inte reglerar på vilket sätt domstolarna eller andra justitieförvaltningsmyndigheter själva kan använda de uppgifter som finns i deras egna ärendehanteringssystem. Eftersom informationssystemslagen inte gäller justitieförvaltningsmyndigheternas egna ärendehanteringssystem, tillämpas inte heller bestämmelserna om gallring av uppgifter i lagens 18 § på dem. I stället gäller bestämmelserna om gallring av uppgifter enbart det riksomfattande systemet.

Arbetsgruppen har också bedömt behovet av lagändringar med beaktande av domstolarnas behov av att i syfte att säkerställa en enhetlig rättspraxis få se varandras avgöranden genom teknisk anslutning. Arbetsgruppen anser att detta är möjligt med stöd av gällande bestämmelser, och sålunda krävs det inga ändringar i lagen till denna del.

Enligt 7 § i informationssystemslagen är Rättsregistercentralen registeransvarig för justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem. Den arbetsgrupp som behandlat utvecklingen av lagstiftningen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem konstaterar i sitt betänkande (2007:16) att det inte finns behov av specialbestämmelser i fråga om myndigheters diarie- och ärendehanteringssystem, i och med att de gällande bestämmelserna reglerar behandlingen av uppgifter i systemen i tillräcklig grad. Dessutom konstaterar arbetsgruppen i sitt betänkande att varje domstol och åklagarenhet är registeransvarig för sina egna uppgifter.

Arbetsgruppen har diskuterat hur den elektroniska arkiveringen av handlingar och sökningen av uppgifter i arkivet kommer att organiseras i samband med AIPA- och HAIPA-projekten. Det är dock ännu oklart hur den elektroniska arkiveringen kommer att genomföras.

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Työryhmän toimeksianto

Oikeusministeriö asetti 20 päivänä helmikuuta 2017 työryhmän valmistelemaan ehdotusta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (jäljempänä tietojärjestelmälaki) muuttamisesta. Työryhmän toimikausi päättyi 31.10.2017, ja sitä jatkettiin 31.12.2017 saakka (OM 5/41/2017).

Asettamispäätöksen mukaan oikeusministeriössä vireillä olevien laajojen tietojärjestelmä-hankkeiden yhteydessä on ilmennyt tarve muuttaa kyseessä olevaa lakia niin, että sääntelyssä otetaan huomioon tietojärjestelmien kehittämisestä sekä oikeushallinnon ja Oikeusrekisterikeskuksen toimintaympäristön kansainvälistymisestä aiheutuvat muutostarpeet sekä mahdollinen muu kyseisen lain tai siihen olennaisesti liittyvän lainsäädännön päivittämisen tarve. Asettamispäätöksessä todettiin edelleen, että voimassa olevan lain säännöksistä on eri yhteyksissä noussut esille erityisesti lain 14 §, jonka mukaan Oikeusrekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. On osoittautunut, että kyseinen lainkohta ja sen suhde muuhun julkisuutta ja tietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön ei ole ollut riittävän selkeä, mikä on hankaloittanut asiakaspalvelua ja tuomioistuinten sisäistä toimintaa. Lisäksi on ilmennyt näkemyseroja myös siitä, kuuluvatko tuomioistuinten omat rekisterit lain soveltamisen piiriin ja miten esimerkiksi laissa olevat säännökset tietojen poistamisesta vaikuttavat tuomioistuinten oikeuteen käyttää oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tallettamiaan tietoja niiden käyttötarkoituksen mukaisesti.

Työryhmän tehtävänä oli arvioida oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain päivittämisen tarve ja valmistella lakiin tarvittavat muutokset. Tavoitteena oli, että Oikeusrekisterikeskuksen ja tuomioistuinten oikeudet ja velvollisuudet ilmenevät lainsäädännöstä selkeästi ja että laissa otetaan huomioon vireillä olevista asioista tietojärjestelmähankkeista aiheutuvat muutostarpeet. Työryhmän tuli kuulla asiantuntijana oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkisoikeuden yksikköä ja ottaa työssään huomioon lainvalmisteluosastolla valmisteltavana oleva EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpano ja tietosuojadirektiivin implementointi.

Työryhmän kokoonpano ja työskentely

Työryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä toimi kehittämispäällikkö Tuula Pääkkönen oikeusministeriön oikeushallinto-osaston tuomioistuinyksiköstä. Työryhmän jäseniä olivat kehityspäällikkö Pasi Kumpula oikeusministeriön oikeushallinto-osaston AIPA-hanketoimistolta, erityisasiantuntija Sami Aalto oikeusministeriön oikeushallinto-osaston HAIPA-hanketoimistolta, rekisteripäällikkö Teemu Mikkola Oikeusrekisterikeskuksesta, laamanni Antti Savela Oulun käräjäoikeudesta ja hallinto-oikeustuomari Elina Tanskanen Hämeenlinnan hallinto-oikeudesta.

Työryhmä kokoontui yhteensä kuusi kertaa.

Työryhmä kuuli asiantuntijoina oikeusministeriön lainvalmisteluosaston lainsäädäntöneuvos Leena Rantalankilaa ja lainsäädäntöneuvos Leena Vettenrantaa, oikeusministeriön oikeushallinto-osaston HAIPA-hanketoimiston asiantuntija Sanna Tiensuuta ja AIPA-hanketoimiston asiakirjahallinnon asiantuntija Iivari Huhtaa sekä Oikeusrekisterikeskuksen tietopalveluasiantuntija Petteri Jarttia.

Työryhmän ehdottamat muutoksen lakiin

Lain soveltamisalan selkeyttäminen

Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lain soveltamisala on ollut epäselvä. Epäselvyyttä on ollut siitä, mitä tietojärjestelmiä laki koskee ja miten tehtävät jakautuvat tuomioistuinten ja Oikeusrekisterikeskuksen välillä. Tämä on aiheuttanut ristiriitaisia tulkintoja muun muassa siitä, kuka vastaa tuomioistuinten käsittelemiä asioita koskeviin tietopyyntöihin.

Työryhmä esittää lain soveltamisalaa koskevan pykälän selkeyttämistä. Laki koskee vain valtakunnallista tietojärjestelmää. Se ei koske yksittäisen tuomioistuimen omaa asianhallintajärjestelmää eikä lailla ole vaikutuksia siihen, miten tuomioistuinten ja muiden oikeushallinnon viranomaisten asianhallintajärjestelmissä olevien tietojen tai asiakirjojen julkisuus määräytyy.

Oikeusrekisterikeskuksen mahdollisuudet luovuttaa tietoja toimituksellisiin tarkoituksiin

Oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tallennetut tiedot ovat viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta annetun lain perusteella salassa pidettäviä. Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lain perusteella Oikeusrekisterikeskus saa kuitenkin luovuttaa diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeudenkäynnin perustietoja tai muita tuomioistuimen diaaritietoja muun muassa sillä edellytyksellä, ettei hakuperusteena käytetä henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa. Tämä rajoitus koskee myös tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin luovutettavia tietoja. Laissa on edelleen säädetty, että diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä on poistettava tiedot vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu ratkaisu.

Tuomioistuinten ratkaisuihin kohdistuvat tiedotusvälineiden tekemät tietopyynnöt ovat viime vuosina jatkuvasti kasvaneet. Edellä mainitut rajoitukset aiheuttavat sen, että tiedotusvälineiden tuomioistuimille tekemät tietopyynnöt tulevat jatkossa työllistämään tuomioistuimia entistä enemmän. Tämän vuoksi työryhmä esittää lakia muutettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille tietoja toimituksellisiin tarkoituksiin myös silloin, kun hakuperusteena käytetään henkilön nimeä tai muita henkilön tunnistetietoja. Lisäksi esitetään, että diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä poistettaisiin tiedot vasta kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu ratkaisu.

Työryhmän käsittelemät erilliskysymykset

Tietojen luovuttamisesta päättäminen

Tietojärjestelmälain 14 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. Työryhmän toimeksiannossa on mainittu, että kyseinen lainkohta ja sen suhde muuhun julkisuutta ja tietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön on epäselvä.

Lainkohdan yksityiskohtaisten perustelujen (HE 102/2009 vp) mukaan Oikeusrekisterikeskuksella olisi toimivalta päättää tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, kun taas oikeushallinnon viranomaisilla, joilla on tekninen käyttöyhteys tietojärjestelmään, ei tätä oikeutta olisi. Kun otetaan huomioon, että lain soveltamisala huomioon ottaen se koskee ainoastaan valtakunnallista järjestelmää eikä tuomioistuinten omia asianhallintajärjestelmiä, lain 14 § koskee sekin ainoastaan Oikeusrekisterikeskuksen rekisterinpidossa olevaa valtakunnallista järjestelmää. Lainkohdalla ei siten ole merkitystä siihen, miten ja millä edellytyksillä tuomioistuimet luovuttavat omissa järjestelmissään olevia tietoja. Kuten oikeusministeriön työryhmämietinnössä 2007:16 (Oikeushallinnon valtakunnallisia tietojärjestelmiä koskevan lainsäädännön kehittäminen) todettiin, henkilö tietojen käsittelystä

tuomioistuinten asianhallinnassa ei ole erityislakia, eikä myöskään laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä koske tuomioistuinten omia asianhallintajärjestelmiä.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 28 kohdan mukaan oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään talletetut tiedot ovat salassa pidettäviä, jollei erikseen toisin säädetä. Tietojärjestelmälain 16 §:ssä on säädetty niistä edellytyksistä, joilla Oikeusrekisterikeskus voi valtakunnalliseen järjestelmään tallennettuja tietoja edellä mainitusta julkisuuslain säännöksestä huolimatta luovuttaa. Lain 16 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännöksessä on pyritty sovittamaan yhteen valtakunnallisista järjestelmistä johtuvaa lisääntyvää riskiä yksityisyyden suojalle sekä toisaalta oikeudenkäynnin julkisuuden periaatetta. Oikeudenkäynnin julkisuus toteutuisi järjestelmässä siten, että tietojen saantia tuomioistuimissa vireillä olevista asioista ei rajoitettaisi pääsäännön mukaan siitä, mitä se tuomioistuiimia koskevien säännösten mukaan olisi. Yksityisyyden suojasta puolestaan huolehdittaisiin siten, että valtakunnallista käsittelyjärjestelmää ei voitaisi käyttää tiettyyn ennalta määriteltyyn henkilöön liittyvien tietojen selvittämiseksi. Ehdotettu säännös koskisi vain diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallista käsittelyjärjestelmää. Siten se ei vaikuttaisi siihen, miten diaaritietojen julkisuus tuomioistuinkohtaisesti järjestyy.

Perustuslakivaliokunta on antanut lakivaliokunnalle lausunnon lakia koskevasta hallituksen esityksestä (PeVL 39/2009 vp). Perustuslakivaliokunta on todennut, että sääntely on merkityksellistä perustuslain 12 §:n 2 momentin kannalta. Sen mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta. Perustuslakivaliokunta totesi, että oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän tietojen salassapitoa voidaan pitää välttämättömänä perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatus yksityiselämän suojaamiseksi, koska tietojärjestelmä sisältää arkaluonteisia tietoja. Perustuslakivaliokunta totesi myös, että tietojen salassapidon kannalta merkityksellistä on myös se, ettei Oikeusrekisterikeskusta tehtävänsä takia voida rinnastaa sellaisiin muihin viranomaisiin, joiden hallussa olevien asiakirjojen julkisuuden tulee olla pääsääntönä niiden julkisen vallan käyttöön kohdistuvan julkisen kritiikin ja valvonnan mahdollistamiseksi (PeVL 3/2004 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta totesi lisäksi, että koska ehdotettu sääntely ei merkitse muutosta tuomioistuinten, syyttäjäviranomaisten tai oikeusaputoimistojen hallussa olevien asiakirjojen julkisuuteen, vaan jokaisella on oikeus saada julkisesta asiakirjasta tieto asianomaiselta viranomaiselta, ei ehdotettu sääntely muodostu perustuslain kannalta ongelmalliseksi.

Työryhmä on katsonut, ettei tietojärjestelmälain 14 §:n suhde muuhun julkisuutta ja tietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön ole epäselvä eikä edellytä lainmuutosta.

Tietojen poistaminen

Työryhmä on todennut, ettei laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sääntele sitä kysymystä, miten tuomioistuimet tai muut oikeushallinnon viranomaiset voivat itse käyttää omista asianhallintajärjestelmissään olevia tietoja. Koska tietojärjestelmälaki ei sääntele oikeushallinnon viranomaisten omia asianhallintajärjestelmiä, myöskään lain 18 §:n mukaiset poistosäännöt eivät niitä koske, vaan poistosäännöt koskevat vain valtakunnallista järjestelmää.

Tietojen käyttöön tuomioistuimissa vaikuttaa käytännössä se, että tuomioistuinten asianhallinnasta tai diaarista tietojen on tarkoitus siirtyä määrätyn ajan kuluttua arkistokantaan. Tuomioistuinten tietosuojadirektiivin alaan kuuluvien asioiden poistosääntöjen tarvetta tulisi arvioida erikseen ja ottaa huomioon, onko tarkoituksenmukaista, jos valtakunnallisen järjestelmän poistosäännöt ovat erilaiset kuin viranomaisen oman järjestelmän. Hallinto-oikeudellisten asioiden ja riita-asioiden osalta tietosuoja-asetuksen sääntely on riittävää, eikä erillistä kansallista sääntelyä tarvita.

Tuomioistuinten osalta AIPA-, hallinto- ja erityistuomioistuinten toiminnanohjaus- ja dokumentaationhallintajärjestelmän kehittämishanke HAIPA- ja oikeusministeriön hallinnonalan virastojen hallinnollisten asioiden asianhallintajärjestelmän hankinta- ja käyttöönottohanke Hilda-hankkeissa määritellään kussakin erikseen, mikä on käyttäjien tarve pitää aineistoa asianhallinnassa. Tämä määrittely on mainittujen hankkeiden osalta edelleen kesken. Lisäksi on ratkaisematta se, onko uusissa järjestelmissä olemassa niin sanottua passiivikantaa. Myös tiedonhallintasuunnitelmien ylläpito on avoinna oleva seikka kaikkien kolmen hankkeen osalta.

Tuomioistuinten pääsy muiden tuomioistuinten asianhallintajärjestelmiin

Työryhmässä on arvioitu myös lainmuutosten tarvetta ottaen huomioon tuomioistuinten tarve päästä oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi katsomaan teknisen käyttöyhteyden avulla toistensa päätöksiä. Työryhmä katsoo, että tämä on mahdollista jo nykyisten säännösten perusteella, eikä lain muuttaminen ole tämän toteuttamiseksi tarpeen.

Tietojärjestelmälain 12 § koskee oikeushallinnon viranomaisen oikeutta käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen valtakunnalliseen järjestelmään tallettamia tietoja. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan oikeushallinnon viranomainen saa salassapitosäännösten estämättä sille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään tallettamia tietoja, jos viranomaisen on lain mukaan otettava sellaiset tiedot huomioon vireillä olevan asian selvittämisessä ja ratkaisemisessa. Tältä

osin on aiemmin ollut eriäviä näkemyksiä siitä, koskeeko tämä mahdollisuus ainoastaan diaaritietoja vai myös järjestelmään talletettuja tuomioistuinten tuomioita ja päätöksiä.

Työryhmä on todennut, että oikeuskäytännön yhtenäisyyttä voidaan pitää pykälässä 1 momentin 1 kohdassa mainittuna perusteena haulle, eli tuomioistuin voi teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää toisen tuomioistuimen päätöksiä, jos tuomioistuimen on lain mukaan otettava tiedot huomioon vireillä olevan asian ratkaisemisessa. Tuomioistuimilla on siis katsottava olevan tietojärjestelmälain 12 §:n 1 momentin 1 kohtaan rinnastuva peruste tietojen hakuun, silloin kun haku tehdään oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Työryhmä on myös todennut, että päätökset ja tuomiot ovat myös haettavissa valtakunnallisen järjestelmän kautta ja sisältyvät valtakunnalliseen järjestelmään. Tietojärjestelmälain 12 §:ään perustuva hakumahdollisuus koskee siis diaaritietojen lisäksi myös päätösasiakirjoja.

Rekisterinpitäjät eri tietojärjestelmissä

Tietojärjestelmälain 7 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus toimii oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjänä. Oikeusrekisterikeskus on laatinut rekisteriselostuksen koskien rekisterinpidossaan olevia henkilörekistereitä. Näin ollen rekisteriseloste on laadittu ainoastaan valtakunnallisesta järjestelmästä. Käytännössä tuomioistuimet ovat tähän saakka pitäneet mainittua selostetta riittävänä myös tuomioistuinten asianhallintajärjestelmien osalta. Oikeushallinnon rekisteri- ja tietojärjestelmäselosteiden laadinnasta ovat muutoin huolehtineet Oikeusrekisterikeskuksen lisäksi Palkeet ja Valtori.

Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lainsäädännön kehittämistä käsitellyt työryhmä totesi mietinnössään (2007:16), että oikeushallinnon viranomaisten ylläpitämiin asianhallinta- ja diaarijärjestelmiin ei liity tarvetta erityissääntelyyn, vaan tietojen käsittely niissä on riittävästi säännelty voimassa olevien säännösten perusteella. Työryhmän mietinnössä todettiin myös, että jokainen tuomioistuin ja syyttäjäyksikkö on omien tietojensa rekisterinpitäjä.

Arkistolain säännösten merkitys tietojärjestelmiä kehitettäessä

Arkistolaki koskee muun muassa valtion virastoja, laitoksia, tuomioistuimia ja muita lainkäyttöelimiä sekä muita valtion viranomaisia. Arkistoon kuuluvat lain 6 §:n mukaan asiakirjat, jotka ovat saapuneet arkistonmuodostajalle sen tehtävien johdosta tai syntyneet arkistonmuodostajan toiminnan yhteydessä. Lain 7 §:n perusteella arkistotointa tulee hoitaa siten, että se tukee arkistonmuodostajan tehtävien suorittamista sekä oikeutta saada tietoja julkisista asiakirjoista, ja että oikeusturva ja tietosuoja on otettu asianmukaisesti huomioon. Yksityisten ja yhteisöjen oikeusturvaan liittyvien asiakirjojen saatavuus tulee varmistaa ja asiakirjojen

tulee palvella tutkimuksen tiedon lähteenä. Arkistotoimen vaatimukset on otettava huomioon arkistonmuodostajan tieto- ja asiakirjahallinnossa.

Arkistolain 8 §:n 3 momentin mukaan arkistolaitos määrää, mitkä asiakirjat tai asiakirjoihin sisältyvät tiedot säilytetään pysyvästi. Tällä hetkellä kaikki tuomioistuinten lainkäyttöasiakirjat eivät ole pysyvästi säilytettäviä, vaan osa hävitetään määräajan kuluttua. Sen sijaan siirryttäessä kokonaan digitaaliseen asiakirjahallintaan ja arkistointiin, Kansallisarkisto ei enää arvioi asiakirjatietojen säilytysarvoa asiakirjatasolla, vaan seulontapäätökset annetaan tehtävä-/asiatasolla. Näin on todennäköistä, että kaikki AIPA- ja HAIPA-järjestelmissä käsiteltävät asiakirjatiedot tullaan määräämään kokonaisuudessaan pysyvään säilytykseen. Tästä esimerkkinä voidaan pitää Kansallisarkiston 9.2.2017 (AL/1697/07.01.01.03.02/2016) tekemään seulontapäätöstä AIPA-järjestelmässä käsiteltävistä syyttäjän summaarisista sakkoasioista, jossa syyttäjän summaaristen sakkoasioiden kaikki asiakirjatiedot määrättiin kokonaisuudessaan pysyvään säilytykseen Arkistolaitos määräsi päätöksellään 12.9.2016 (AL 16465/07.01.01.03.02/2016) pysyvään säilytykseen sähköisessä muodossa organisaatioiden vanhoihin ei SÄHKE-normin vaatimukset täyttäviin asiankäsitelyjärjestelmiin kertyneet rekisteröintitiedot ja pysyvästi säilytettävät asiakirjat. Vireillä olevissa AIPA- ja HAIPA-hankkeissa sähköinen arkistointi tullaan todennäköisesti toteuttamaan siten, että aineistot olisivat joitakin vuosia aktiivikäytössä, minkä jälkeen ne siirrettäisiin sähköiseen arkistopalveluun. Sähköiset asiakirjatiedot tulee joka tapauksessa siirtää sähköiseen arkistopalveluun. On esitetty, että sähköinen arkistointi voitaisiin järjestää hankkimalla koko hallinnonalalle kaikille järjestelmille yhteinen arkistojärjestelmä. Ratkaisua ei ole vielä linjattu.

Arkistolaitos on arkistolaissa sille annetun toimivallan nojalla määrännyt mainitun lain 1 §:n 1 momentin 1-6 kohdissa mainittujen organisaatioiden sähköisten diaarien ja niihin rinnastettavien sähköisten asia- ja päätöshakemistojen kaikki rekisteröintitiedot säilytettäväksi pysyvästi sähköisessä muodossa niin pitkältä ajalta kuin niitä on saatavissa sähköisinä. Päätös pysyvästä säilytyksestä sähköisessä muodossa koskee kaikkia rekisteröintitietoja, ei vain niitä metatietoja, jotka arkistolaitos/Valtionarkisto on aiemmilla määräyksillään, ohjeillaan ja päätöksillään määrännyt sisällytettäväksi diaarien arkistotulosteisiin. Samalla arkistolaitos on määrännyt niin ikään pysyvään säilytykseen sähköisessä muodossa lain 1 §:n 1 momentin 1-6 kohdissa mainittujen organisaatioiden kaikki asiankäsitelyjärjestelmiin kertyneet rekisteröintitiedot ja pysyvästi säilytettävät asiakirjat niin pitkältä ajalta kuin niitä on saatavissa sähköisinä.

Työryhmä on keskustellut siitä, miten AIPA- ja HAIPA-hankkeiden yhteydessä asiakirjojen sähköinen arkistointi ja tietojen haku arkistosta tullaan järjestämään. Sähköisen arkistoinnin toteuttamistavasta ei ole kuitenkaan toistaiseksi tietoa. Yhtenä vaihtoehtona on esitetty ja selvitetty hallinnonalan yhteistä arkistoa, jonne kaikki oikeushallinnon viranomaiset voisivat siirtää aineistonsa. Kun tiedot siirretään arkistoon, ne katsotaan poistuneeksi rekisteristä

henkilötietojen poistosääntöjen mukaisesti. Jos arkistoon siirretty asiakirja sisältää arkaluonteista henkilötietoa, arvioi tiedon luovuttaja, onko tiedon pyytäjällä asianmukainen käyttötarkoitus tietojen käsittelyyn. Asian käsitellyt viranomaiset myös määrittelee ja merkitsee asiakirjaan sen salassa pitoa koskevat tiedot asian käsittelyn aikana. Kun asiakirja siirretään sähköiseen arkistoon, tiedot salassa pitoa koskevista merkinnöistä ja tiedoista siirtyvät asiakirjan mukana ja asiakirjoja käsitellään myös arkistossa näiden merkintöjen mukaisesti.

Työryhmä on todennut, että hallinto- ja erityistuomioistuinten osalta on tunnistettu pidempiaikainen tarve aineiston aktiiviseen käyttöön. Tietosuojalakiin ei ole tulossa sääntelyä henkilötietojen poistojen tarpeen tarkastelusta, vaan tämä jää tietosuoja-asetuksen yleisten periaatteiden varaan. Siltä osin kuin on kysymys tietosuojadirektiivin tarkoittamista asioista, aineiston säilyttäminen aktiivisessa käytössä on säädelty erikseen. Tietosuojadirektiivi edellyttää, että kansallisesti on säädettävä henkilötietojen poistamista varten vahvistettavista määräajoista.

Tietosuojan kannalta olennaista on, että hakua arkistosta tehtäessä tulee yksilöidä tiedon haun peruste eli se, miksi tietoa hakee. Tietojärjestelmiä kehitettäessä on mahdollista erikseen järjestää ja määritellä se, kenellä on mahdollisuus hakea tietoa arkistosta. Luovutettaessa tietoja arkistosta noudatetaan samoja julkisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevia säännöksiä kuin luovutettaessa tietoja aktiivisesta asiahallintajärjestelmästä.

Saatuana työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa mietintönsä kunnioittaen oikeusministeriölle.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2017,

Tuula Pääkkönen

Antti Savela
Elina Tanskanen
Teemu Mikkola

Pasi Kumpula
Sami Aalto

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain soveltamisalaa koskevaa säännöstä. Lisäksi ehdotetaan, että Oikeusrekisterikeskuksen mahdollisuuksia luovuttaa tietoja laajennetaan nykyisestä.

Lain soveltamisalaa koskevasta pykälästä tulee aiempaa selkeämmin ilmetä, että laki koskee Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämää oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää. Lailla ei ole vaikutuksia siihen, miten tuomioistuimet käsittelevät niille tulleita tietopyyntöjä.

Tiedotusvälineiden toiminnan kannalta on tärkeää, että Oikeusrekisterikeskuksesta saa koostusti tietoa tuomioistuinten käsittelemistä asioista koko maan osalta. Tämän vuoksi nykyisiä säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä 10 vuoden ajalta, ja tietojen hakuperusteena voidaan käyttää myös henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2018.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Soveltamisala

Laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä (372/2010, jäljempänä tietojärjestelmälaki) on tullut voimaan 1. päivänä joulukuuta 2010. Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä on ensisijaisesti tarkoitettu lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon sekä oikeushallinnon suunnittelu-, tutkimus- ja tilastointitehtäviä varten (HE 102/2009 vp). Järjestelmä sisältää arkaluonteisia tietoja, kuten tietoja rangaistuksista, jonka vuoksi tietojärjestelmän tiedot on säädetty viranomaisten julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 28 kohdan (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) nojalla salassa pidettäväksi. Oikeusrekisterikeskus toimii oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjänä.

Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmän rakenteesta ja käyttötarkoituksesta säädetään tietojärjestelmälain 4 ja 8 §:ssä. Tietojärjestelmä muodostuu ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä, diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä sekä raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmästä. Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmän käyttötarkoituksena on välittää tietoja oikeushallinnon viranomaisten ratkaisusta niiden täytäntöönpanemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin tai oikeusavun piiriin kuuluvien palkkioiden ja korvausten maksamiseksi sekä tietojen käyttämiseksi syyttäjäviranomaisten toiminnassa. Diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän käyttötarkoituksena on välittää oikeushallinnon viranomaisille tietoja vireillä olevan asian käsittelyn järjestämiseksi, selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi ja valvonta- tai kehittämistehtävän suorittamiseksi sekä yleisölle tietoja tuomioistuinten käsittelyssä olevista asioista. Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmän käyttötarkoituksena on tuottaa tilastoja ja muita tietoaineistoja oikeusoloista oikeusministeriölle ja oikeushallinnon viranomaisille toiminnan suunnit-

telua ja seurantaan varten sekä hallinnonalalla toimivien tutkimus- ja selvitystehtäviä hoitavien yksiköiden käyttöön.

Tietojärjestelmälain 1 §:n mukaan mainitussa laissa säädetään lainkäyttöasioiden käsittelyä ja täytäntöönpanoa sekä oikeusministeriön hallinnonalan tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, siihen tallettavista tiedoista, talletettujen tietojen luovuttamisesta ja muusta käsittelystä sekä tuomioistuinten, syyttäviviranomaisten ja oikeusaputoimistojen velvollisuudesta liittyä tietojärjestelmään ja toimittaa siihen tietoja. Pykälää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 102/2009 vp) on todettu, että lain nimikettä voitaisiin koko oikeushallinnon tietojenkäsittely huomioon ottaen pitää liian laajana, koska laki koskisi vain kolmea eri osajärjestelmää. Ehdotetussa laissa kuitenkin mainitaan ne muut rekisterit, joista säädetään erityislaeissa (2 § 2 mom.), minkä vuoksi lain soveltamisala ei jäisi epäselväksi. Lisäksi todetaan, että ehdotetun säännöksen muotoilulla on selvyden vuoksi haluttu osoittaa, että ehdotettu laki ei koske kaikkia oikeushallinnossa ylläpidettäviä tietojärjestelmiä. Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät viranomaiskohtaiset tietojärjestelmät sekä oikeushallinnon viranomaisten henkilöstö- ja taloushallinnon rekistereissä olevista tiedoista muodostetut oikeusministeriön rekisterit samoin kuin rekisterit, joita ylläpidetään toimivaltuuksia ja muita oikeudellista asemaa todentavien tietojen saamiseksi yleiseen käyttöön.

Lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön on säädetty lain 2 §:ssä. Sen mukaan, jollei mainitussa laissa toisin säädetä, tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen talletettujen tietojen julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, ja muusta tietojärjestelmään talletettujen henkilötietojen käsittelystä, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään. Laki ei koske sellaisia oikeushallinnon valtakunnallisia rekistereitä, joista on säädetty erikseen, tällaisia ovat muun muassa rikosrekisteri ja velkajärjestelyrekisteri. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan laki ei vaikuta sellaisen oikeushallinnon viranomaiselle tehdyn tai sille siirretyn tiedonsaantipyynnön käsittelyyn ja ratkaisuun, joka koskee kyseisessä viranomaisessa vireillä olevaan tai olleeseen asiaan kuuluvia asiakirjoja taikka tiedonsaantia tällaisista asioista pidetystä viranomaisen diaarista tai muusta asiarekisteristä. Tältä osin voimassa olevan lain yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan muun ohella, että 3 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan laki ei vaikuttaisi asiakirjajulkisuuden toteutumiseen silloin, kun yksittäistä asiakirjaa pyydetään oikeushallinnon viranomaiselta. Siten tuomioistuimelle tehty tai siirretty tiedonsaantipyynnö, joka koskee tuomioistuimessa vireillä olevaa tai ollutta lainkäyttöasian oikeudenkäyntiasiakirjoja, käsitellään ja ratkaistaan edelleenkin oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuutta koskevien säädösten (370/2007 ja 381/2007) mukaisesti. Vastaavasti syyttäviviranomaisille tai oikeusaputoimistolle tulleet tiedonsaantipyynnöt ratkaistaan jatkossakin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Tuomioistuinten diaaritietojen luovuttaminen tiedotusvälineille

Tiedotusvälineet voivat osoittaa tietopyyntönsä joko yksittäiselle tuomioistuimelle tai Oikeusrekisterikeskukselle. Yksittäinen tuomioistuin hakee tiedot omasta asianhallintajärjestelmästä ja Oikeusrekisterikeskus voi puolestaan tehdä valtakunnallisia hakuja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.

Tietojärjestelmälain 16 §:n 1 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskus saa sen estämättä, mitä julkisuuslaissa tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeudenkäynnin perustietoja tai muita tuomioistuimen diaaritietoja, jos luovutettavat tiedot tuomioistuimen hallussa ovat oikeudenkäynnin julkisuudesta annettujen säädösten mukaan julkisia; jos tuomioistuin ei ole rajoittanut tiedonsaantia valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä; ja jos hakuperusteena ei käytetä henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa.

Tietojärjestelmälain 17 §:n 3 momentin mukaan Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin myös kopiona, sähköisenä tallenteena tai teknisen käyttöyhteyden avulla sellaisia oikeudenkäynnin perustietoja ja muita diaaritietoja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, jotka tuomioistuimessa ovat julkisia ja joiden luovuttamista tuomioistuin ei ole rajoittanut. Tietojärjestelmälain esitöissä on katsottu, että tietojen luovuttamisella Oikeusrekisterikeskuksesta tehostetaan tiedotusvälineiden tiedonsaantia, koska diaaritietojen luovuttaminen on mahdollista samalla kertaa diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä. Tiedotusvälineiden edustajien ei siten tarvitse käännyä erikseen yksittäisten tuomioistuinten puoleen. Luovutettavien diaaritietojen perusteella tiedotusvälineet voivat tarvittaessa pyytää tarkempia tietoja asian ratkaiselta tuomioistuimelta.

Tietojärjestelmälain 17 §:n 3 momentissa säädetään edelleen, että tietoja voidaan luovuttaa edellä tarkoitetulla tavalla asioista, jotka kuukauden kuluessa tiedon luovuttamishetkestä tulevat suulliseen käsittelyyn tai joissa hallintotuomioistuin järjestää katselmuksen, tai jotka ovat tulleet vireille tiedon antamista edeltäneen kuukauden aikana taikka joiden käsittelyvaiheita tiedotusväline on tietojenvälitysjärjestelmään tekemällään merkinnällä osoittanut seuraavansa.

Tietojärjestelmälain 18.1 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on poistettava henkilötiedot diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu. Lain esitöissä vuoden poistoaikaa on perusteltu osajärjestelmien käyttötarkoituksella. Niin ikään lain esitöissä on katsottu, että vuoden poistoaika koskee vain valtakunnallista järjestelmää, eikä sillä ole vaikutusta niiden oikeushallinnon viranomaisten järjestelmiin, joiden tietoja valtakunnalliseen järjestelmään sisältyy.

Oikeusrekisterikeskus on luovuttanut elokuusta 2015 alkaen valtakunnallisesti tuomioistuinten diaaritietoja tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin. Tiedonsaantipyynnöt ovat lähes poikkeuksetta yksilöity henkilön nimellä sekä henkilön muilla tunnistetiedoilla, kuten esimerkiksi syntymäajalla ja kotikunnalla. Oikeusrekisterikeskus on poiminut jokaisen tiedonsaantipyynnön yhteydessä pyydettyt diaaritiedot raportointi- ja tilastointijärjestelmään diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän osajärjestelmistä, kuten esimerkiksi rikosasioiden tiedot Sakari-järjestelmästä ja siviiliasioiden tiedot Tuomas-järjestelmästä.

Raportointi- ja tilastointijärjestelmään poimitaan kaikki tiedot diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän osajärjestelmistä, jotka tietojen hakemista koskevilla määrittelyillä voidaan rajata. Käräjäoikeuksien diaaritietoja löytyy kattavasti vuodesta 2000 alkaen, hovioikeuksien tietoja vuodesta 1990 alkaen sekä korkeimman oikeuden tietoja vuodesta 1990 alkaen. Tiedot on luovutettu asian ratkaisupäivästä riippumatta.

Tiedonsaantipyyntöjen määrä on ollut jatkuvassa kasvussa. Oikeusrekisterikeskus on vastaanottanut tiedotusvälineiltä tiedonsaantipyyntöjä vuonna 2015 43 kappaletta, vuonna 2016 172 kappaletta ja vuonna 2017 (9.10.2017 tilanne) 251 kappaletta.

Oikeusrekisterikeskus ei luovuta diaaritietoja yksityishenkilöille, jos tiedonsaantipyyntö on yksilöity henkilön nimellä tai henkilön muulla tunnistetiedolla. Sen sijaan Oikeusrekisterikeskus luovuttaa ilman erillistä tietolupaa lähinnä tutkijoille sekä opinnäytetyötä tekeville opiskelijoille tietoja muilla hakuperusteilla, kuten esimerkiksi rikosnimikkeellä. Diaaritiedot luovutetaan raportointi- ja tilastointijärjestelmän avulla tehtävällä poiminnalla diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän osajärjestelmiin asioiden ratkaisupäivästä riippumatta. Lisäksi Oikeusrekisterikeskus luovuttaa tietoja viranomaisille selvitys- ja tilastointitehtäviä varten. Esimerkiksi yhdenvertaisuusvaltuutetulle luovutetaan toistuvaisluonteisesti yhdenvertaisuuslakiin perustuvien riita-asioiden tunnistetiedot.

1.2 Nykytilan arviointi

Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lain soveltamisala on ollut epäselvä. Epäselvyyttä on ollut siitä, mitä tietojärjestelmiä laki koskee ja miten tehtävät jakautuvat tuomioistuinten ja Oikeusrekisterikeskuksen välillä. Tämä on aiheuttanut ristiriitaisia tulokintoja muun muassa siitä, kuka vastaa tuomioistuinten käsittelemiä asioita koskeviin tietopyyntöihin. Tämän vuoksi lain soveltamisalaa koskevaa pykälää on tarpeen selkeyttää. Siitä tulee ilmetä, että laki koskee vain Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämää valtakunnallista tietojärjestelmää. Laki ei sen sijaan koske yksittäisen tuomioistuimen omaa asianhallintajärjestelmää eikä lailla ole vaikutuksia siihen, miten tuomioistuinten ja muiden oikeushallinnon viranomaisten asianhallintajärjestelmissä olevien tietojen tai asiakirjojen julkisuus määräytyy.

Tietojen luovuttamisen osalta nykytila ei vastaa tietojärjestelmälain 18 §:n 1 momentin 2 kohtaa, jonka mukaan diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä on poistettava henkilötiedot vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu. Nykytila ei vastaa myöskään Tietojärjestelmälain 16 § 1 momentin 3 kohtaa, jonka perusteella tietoja ei voitaisi luovuttaa, jos tietojen hakuperusteena käytetään henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa.

Oikeusrekisterikeskus on kehittämässä raportointi- ja tilastointijärjestelmän ominaisuuksia siten, että oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään kohdistuvan tiedonsaantipyynnön johdosta yli vuosi sitten ratkaistujen asioiden diaaritietoja ei enää poimita valtakunnallisen käsittely- ja asianhallintatietojen osajärjestelmistä. Tämän lisäksi Oikeusrekisterikeskus ei voi hakea tietoja tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin, jos hakuperusteena käytetään henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa. Tiedotusvälineet joutuvat kääntymään tuomioistuinten puoleen tiedustellessaan yli vuosi sitten ratkaistuja asioita. Niin ikään tiedotusvälineiden lähettämät tiedonsaantipyynnöt, jotka ovat yksilöity henkilön nimellä tai muulla henkilön tunnistetiedolla joudutaan siirtämään tuomioistuinten ratkaistavaksi.

Tietojärjestelmälain 17 § 3 momentin kohta, joka rajaa ajallisesti Oikeusrekisterikeskuksen mahdollisuuksia luovuttaa tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin tietoja kopioina, sähköisenä tallenteena tai teknisen käyttöyhteyden avulla, on jäänyt soveltamatta. Säännöksen alkuperäinen tarkoitus on liittynyt aiemmin suunnitellun mediaa palvelevan erillisen kyselykäyttöjärjestelmän toteuttamiseen.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Lain soveltamisalan selkeyttäminen

Lain soveltamisalaa koskevaa 1 §:ää on syytä selventää, jotta laista käy selvästi ilmi, että se on tarkoitettu koskemaan vain Oikeusrekisterinkeskuksen ylläpitämää valtakunnallista tietojärjestelmää, eikä lailla ole vaikutusta oikeushallinnon viranomaisten kuten tuomioistuinten omien asianhallintajärjestelmien käyttöön tai niihin talletettujen tietojen luovuttamiseen. Tämä koskee myös valmisteilla olevia AIPA- ja HAIPA- tietojärjestelmiä. Lain soveltamisalan selventämiseksi lain 1 ja 2 §:ää ehdotetaan muutettaviksi siten, että 2 §:n 3 momentissa oleva soveltamisalaa rajaava säännös ehdotetaan siirrettäväksi 1 §:n 2 momentiksi.

Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä on siis tietoja välittävä järjestelmä, eikä sitä koskevalla lainsäädännöllä ole vaikutusta tuomioistuinten tai täytäntöönpanoviranomaisten asiakirjojen julkisuuteen, joka määräytyy muiden lakien perusteella. Tietojärjestelmään kirjatut tiedot ovat julkisuuslain salassapitosäännösten perusteella salassa pidettäviä osana tätä järjestelmää. Siten esimerkiksi tuomioistuimelle tehty tietopyyntö, joka koskee tuomioistuimessa vireillä olevaa tai ollutta lainkäyttöasian oikeudenkäyntiasiakirjaa, käsitellään ja ratkaistaan edelleenkin oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuutta koskevien säädösten (370/2007 ja 381/2007) mukaisesti. Vastaavasti syyttäjäviranomaisille tai oikeusaputoimistolle tulleet tiedonsaantipyynnöt ratkaistaan jatkossakin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

2.2 Tuomioistuinten diaaritietojen luovuttaminen tiedotusvälineille

Tietojärjestelmälain nykyisten säännösten noudattaminen johtaisi siihen, että tiedotusvälineet joutuisivat kääntymään tuomioistuinten puoleen aina tiedustellessaan yli vuosi sitten ratkaisuja asioita tai esittäessään tietopyyntöjä, jotka on yksilöity henkilön nimellä tai muulla henkilön tunnistetiedolla. Tuomioistuinten keskittyminen pääasiallisiin tehtäviin ja tiedotusvälineiden palvelun tason turvaaminen edellyttävät näiden lainkohtien muuttamista.

Tietojärjestelmälain 17 §:n 3 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että lain 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetty rajoitus tietojen hakemisesta henkilön nimen tai muun henkilön tunnistetiedon perusteella ei koske tilannetta, jossa Oikeusrekisterikeskus hakee ja luovuttaa tiedotusvälineille tietoja toimituksellisiin tarkoituksiin. Lisäksi 17 §:n 3 momentista poistettaisiin kohta, jonka mukaan tietoja voidaan luovuttaa edellä tarkoitettulla tavalla asioista, jotka kuukauden kuluessa tiedon luovuttamishetkestä tulevat suulliseen käsittelyyn tai joissa hallintotuomioistuin järjestää katselmuksen, tai jotka ovat tulleet vireille tiedon antamista edeltäneen kuukauden aikana taikka joiden käsittelyvaiheita tiedotusväline on tietojenvälitysjärjestelmään tekemällään merkinnällä osoittanut seuraavansa. Ajallinen rajoitus on tarpeeton eikä vastaa nykytilaa.

Tietojärjestelmälain 18 §:n 1 momentin 2 kohtaa esitetään muutettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskuksen on poistettava henkilötiedot diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu. Tietojen poisto-aika pitenee siis nykyisestä vuodesta kymmeneen vuoteen.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksen on lain soveltamisalaa koskevan muutoksen osalta ainoastaan tarkoitus selkeyttää jo voimassa olevaa lakia eikä sillä tämän vuoksi ole taloudellisia vaikutuksia.

Tietojen luovuttamista Oikeusrekisterikeskuksesta koskevalta osalta esityksen ei arvioida edellyttävän merkittäviä muutoksia Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmiin. Oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän raportointi- ja tilastointijärjestelmään esitys edellyttäisi muutoksia, josta aiheutuvat kustannukset jäisivät vähäisiksi. Esityksen ei myöskään arvioida lisäävän tarvetta Oikeusrekisterikeskuksen henkilöstön lisäresursseille.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Lain soveltamisalan tarkentaminen poistaa aiemmin esiintyneen epätietoisuuden tehtävänjaoista tuomioistuinten ja Oikeusrekisterikeskuksen välillä.

Viranomaisvaikutukset kohdistuvat Oikeusrekisterikeskuksen ja tuomioistuinten toimintaan. Ehdotettu laki tulisi selkeyttämään diaaritietojen luovuttamista oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. Ehdotetut muutokset mahdollistavat sen, että Oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa keskitetysti enintään kymmenen vuotta vanhoja tuomioistuinten diaaritietoja oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän osajärjestelmänä toimivasta diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä. Tuomioistuimet voisivat edelleen luovuttaa tietoja omista järjestelmistään.

Suurin osa tiedotusvälineiden Oikeusrekisterikeskukselle lähettämistä tiedonsaantipyynnöistä on yksilöity henkilön nimellä ja syntymäajalla. Ehdotettu muutos mahdollistaa sen, että Oike-

usrekisterikeskus voisi hakea tietoja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin henkilön nimellä tai muulla henkilön tunnistetiedolla.

Oikeusrekisterikeskuksen diaaritietojen luovuttamismahdollisuuksien laajentaminen vähentäisi tuomioistuinten työmäärää, sillä tiedotusvälineiden edustajien ei tarvitsisi tiedustella asioita yksittäisistä tuomioistuimista, silloin kun tietopyyntö koskee useissa tuomioistuimissa käsiteltyjä asioita. Tietopyyntö on edelleen mahdollista osoittaa yksittäiselle tuomioistuimelle, jos se koskee vain kyseisen tuomioistuimen diaaritietoja. Tuomioistuinten oikeudenkäyntiasiakirjoja koskevat tietopyynnot osoitetaan edelleen tuomioistuimille itselleen.

3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotetuilla lakimuutoksilla voidaan arvioida olevan vaikutusta tiedotusvälineiden tiedonsaannin tehostamisessa. Tiedotusvälineiden on mahdollista saada samalla kertaa diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä kaikkien tuomioistuinten diaaritiedot kymmenen vuoden ajalta sen sijaan, että tietoja tarvitsisi tiedustella erikseen esimerkiksi jokaisesta kärjäoikeudesta. Tiedotusvälineiden tiedonsaannin tehostaminen tuomioistuinten diaaritiedoista nopeuttaisi välillisesti myös kansalaisten tiedonsaantia yhteiskunnallisesti merkittävissä asioissa sekä asioissa, jotka ovat synnyttäneet kiinnostusta julkisuudessa.

Oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain valmisteluvaiheessa oli tarkoitus rakentaa tuomioistuinten kyselykäyttöjärjestelmä (Kyösti) palvelemaan tiedotusvälineitä koko kärjäoikeusverkostoon. Kyselykäyttöjärjestelmää ei ole kuitenkaan toistaiseksi toteutettu. Ehdotetut lakimuutokset parantaisivat tiedotusvälineiden tiedonsaantia, joka olisi ollut myös kyselykäyttöjärjestelmän käyttöönottamisen tarkoitus.

Niin ikään tuomioistuinten diaaritietoja voitaisiin luovuttaa yksityishenkilöille kymmenen vuoden ajalta, kunhan hakuperusteena ei käytetä henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa sekä muut edellytykset tietojen luovuttamiseen täyttyvät. Hakuperusteena voidaan käyttää esimerkiksi rikosnimikettä haettaessa rikosasioita tai asianimikettä haettaessa siviili- asioita.

4 Asian valmistelu ja suunniteltu voimaantulo

Oikeusministeriö asetti 20 päivänä helmikuuta 2017 työryhmän valmistelemaan ehdotusta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (OM 5/41/2017). Työryhmän tehtävänä oli arvioida oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain päivittämisen tarve ja valmistella lakiin tarvittavat muutokset. Ehdotus tuli laatia hallituksen esityksen muotoon.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2018.

Laki

oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (372/2010) 1 ja 2 §, 17 §, sellaisena kuin se on laissa 694/2016, sekä 18 § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään lainkäyttöasioiden käsittelyä ja täytäntöönpanoa sekä oikeusministeriön hallinnonalan tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, siihen tallettavista tiedoista, talletettujen tietojen luovuttamisesta ja muusta käsittelystä sekä tuomioistuinten, syyttäväviranomaisten ja oikeusaputoimistojen velvollisuudesta liittyä tietojärjestelmään ja toimittaa siihen tietoja.

Tämä laki ei vaikuta sellaisen oikeushallinnon viranomaiselle tehdyn tai sille siirretyn tiedonsaanti-pyyntöön käsittelyyn ja ratkaisuun, joka koskee kyseisessä viranomaisessa vireillä olevaan tai olleeseen asiaan kuuluvia asiakirjoja taikka tiedonsaantia tällaisista asioista pidetystä viranomaisen diaarista tai muusta asiarekisteristä.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen talletettujen tietojen julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, ja muusta tietojärjestelmään talletettujen henkilö-tietojen käsittelystä, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Rikosrekisteristä, velkajärjestelyrekisteristä, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä, kuulusrekisteristä, liiketoimintakieltorekisteristä, ulosoton tietojärjestelmästä ja sakkorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvistä rekistereistä sekä henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa Rikos-seuraamuslaitoksessa säädetään erikseen.

17 §

Tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä viranomaiselle oikeushallinnon viranomaisen ratkaisun täytäntöön panemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin;

2) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle oikeushallinnon viranomaisiin kohdistuvaa laillisuusvalvontaa varten taikka valvontatoiminnan suunnittelemiseksi tai vireillä olevan asian käsittelemiseksi;

3) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa niille, jotka säännönmukaisesti tarvitsevat tietoja luoton myöntämistä ja valvontaa varten tai jotka harjoittavat luottotietotoimintaa.

Oikeusrekisterikeskus voi salassapitosäännösten estämättä tuottaa ja luovuttaa ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä hovioikeudelle sen pyynnöstä sellaisia tietoaineistoja, joita hovioikeus tarvitsee sille tuomioistuinlain (673/2016) mukaan kuuluvan valvontatehtävän suorittamiseksi.

Tämän lain 16 §:n 1 momentin 3 kohdan estämättä Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin myös kopioina, sähköisenä tallenteena tai teknisen käyttöyhteyden avulla sellaisia oikeudenkäynnin perustietoja ja muita diaaritietoja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, jotka tuomioistuimessa ovat julkisia ja joiden luovuttamista tuomioistuin ei ole rajoittanut 16 §:n 3 momentin nojalla.

18 §

Tietojen poistaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on poistettava henkilötiedot:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä vuoden kuluessa siitä, kun toiselle viranomaiselle välitettävät ilmoitukset rekisterimerkintöjen tekemistä varten on toimitettu viranomaiselle, ja ratkaisua tai sen lopputulosta koskevat merkinnät viiden vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu lainvoimainen ratkaisu;

2) diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään talletettujen tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa säädetään tai sen nojalla päätetään.

Tietojärjestelmästä poistettujen tietojen arkistoinnista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) säädetään tai sen nojalla määrätään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (372/2010) 1 ja 2 §, 17 §, sellaisena kuin se on laissa 694/2016, sekä 18 § seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään lainkäyttöasioiden käsittelyä ja täytäntöönpanoa sekä oikeusministeriön hallinnonalan tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, siihen tallettavista tiedoista, talletettujen tietojen luovuttamisesta ja muusta käsittelystä sekä tuomioistuinten, syyttäväviranomaisten ja oikeusaputoimistojen velvollisuudesta liittyä tietojärjestelmään ja toimittaa siihen tietoja.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen talletettujen tietojen julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, ja muusta tietojärjestelmään talletettujen henkilötietojen käsittelystä,

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään lainkäyttöasioiden käsittelyä ja täytäntöönpanoa sekä oikeusministeriön hallinnonalan tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, siihen tallettavista tiedoista, talletettujen tietojen luovuttamisesta ja muusta käsittelystä sekä tuomioistuinten, syyttäväviranomaisten ja oikeusaputoimistojen velvollisuudesta liittyä tietojärjestelmään ja toimittaa siihen tietoja.

Tämä laki ei vaikuta sellaisen oikeushallinnon viranomaiselle tehdyn tai sille siirretyn tiedonsaantipyynnön käsittelyyn ja ratkaisuun, joka koskee kyseisessä viranomaisessa vireillä olevaan tai olleeseen asiaan kuuluvia asiakirjoja taikka tiedonsaantia tällaisista asioista pidetystä viranomaisen diaarista tai muusta asiarekisteristä.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen talletettujen tietojen julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, ja muusta tietojärjestelmään talletettujen henkilötietojen käsittelystä,

mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Rikosrekisteristä, velkajärjestelyrekisteristä, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä, kuulusrekisteristä, liiketoimintakieltorekisteristä, ulosoton tietojärjestelmästä ja sakkorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvistä rekistereistä sekä henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa Rikosseuraamuslaitoksessa säädetään erikseen.

Tämä laki ei vaikuta sellaisen oikeushallinnon viranomaiselle tehdyn tai sille siirretyn tiedonsaantipyynnön käsittelyyn ja ratkaisuun, joka koskee kyseisessä viranomaisessa vireillä olevaan tai olleeseen asiaan kuuluvia asiakirjoja taikka tiedonsaantia tällaisista asioista pidetystä viranomaisen diaarista tai muusta asiarekisteristä.

17 §

Tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä viranomaiselle oikeushallinnon viranomaisen ratkaisun täytäntöön panemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin;

2) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle oikeushallinnon viranomaisiin kohdistuvaa laillisuusvalvontaa varten taikka valvontatoiminnan suunnittelemiseksi tai vireillä olevan asian käsittelemiseksi;

3) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa niille, jotka säännönmukaisesti tarvitsevat tietoja luoton myöntämistä ja valvontaa varten tai jotka harjoittavat luottotietotoimintaa.

Oikeusrekisterikeskus voi salassapitosäännösten estämättä tuottaa ja luovuttaa ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä hovioikeudelle sen pyynnöstä sellaisia tietoaineistoja, joita hovioikeus tarvitsee sille tuomioistuinlain (673/2016) mukaan kuuluvan valvontatehtävän suorittamiseksi.

mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Rikosrekisteristä, velkajärjestelyrekisteristä, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä, kuulusrekisteristä, liiketoimintakieltorekisteristä, ulosoton tietojärjestelmästä ja sakkorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvistä rekistereistä sekä henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa Rikosseuraamuslaitoksessa säädetään erikseen.

(kumotaan)

17 §

Tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä viranomaiselle oikeushallinnon viranomaisen ratkaisun täytäntöön panemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin;

2) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle oikeushallinnon viranomaisiin kohdistuvaa laillisuusvalvontaa varten taikka valvontatoiminnan suunnittelemiseksi tai vireillä olevan asian käsittelemiseksi;

3) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa niille, jotka säännönmukaisesti tarvitsevat tietoja luoton myöntämistä ja valvontaa varten tai jotka harjoittavat luottotietotoimintaa.

Oikeusrekisterikeskus voi salassapitosäännösten estämättä tuottaa ja luovuttaa ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä hovioikeudelle sen pyynnöstä sellaisia tietoaineistoja, joita hovioikeus tarvitsee sille tuomioistuinlain (673/2016) mukaan kuuluvan valvontatehtävän suorittamiseksi.

Tämän lain 16 §:n 1 momentin 3 kohdan estämättä Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin myös

kopioina, sähköisenä tallenteena tai teknisen käyttöyhteyden avulla sellaisia oikeudenkäynnin perustietoja ja muita diaaritietoja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, jotka tuomioistuimessa ovat julkisia ja joiden luovuttamista tuomioistuin ei ole rajoittanut 16 §:n 3 momentin nojalla.

Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin myös kopioina, sähköisenä tallenteena tai teknisen käyttöyhteyden avulla sellaisia oikeudenkäynnin perustietoja ja muita diaaritietoja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, jotka tuomioistuimessa ovat julkisia ja joiden luovuttamista tuomioistuin ei ole rajoittanut 16 §:n 3 momentin nojalla.

Tietoja voidaan luovuttaa edellä tarkoitettulla tavalla asioista, jotka kuukauden kuluessa tiedon luovuttamishetkestä tulevat suulliseen käsittelyyn tai joissa hallintotuomioistuin järjestää katselmuksen, tai jotka ovat tulleet vireille tiedon antamista edeltäneen kuukauden aikana taikka joiden käsittelyvaiheita tiedotusväline on tietojenvälitysjärjestelmään tekemällään merkinnällä osoittanut seuraavansa.

(kumotaan)

18 §

Tietojen poistaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on poistettava henkilötiedot:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä vuoden kuluessa siitä, kun toiselle viranomaiselle välitettävät ilmoitukset rekisterimerkintöjen tekemistä varten on toimitettu viranomaiselle, ja ratkaisua tai sen lopputulosta koskevat merkinnät viiden vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu lainvoimainen ratkaisu;

2) diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään talletettujen tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa säädetään tai sen nojalla päätetään.

Tietojärjestelmästä poistettujen tietojen arkistoinnista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) säädetään tai sen nojalla määrätään.

18 §

Tietojen poistaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on poistettava henkilötiedot:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä vuoden kuluessa siitä, kun toiselle viranomaiselle välitettävät ilmoitukset rekisterimerkintöjen tekemistä varten on toimitettu viranomaiselle, ja ratkaisua tai sen lopputulosta koskevat merkinnät viiden vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu lainvoimainen ratkaisu;

2) diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä *kymmenen* vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään talletettujen tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa säädetään tai sen nojalla päätetään.

Tietojärjestelmästä poistettujen tietojen arkistoinnista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) säädetään tai sen nojalla määrätään.

Lag

om ändring av lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) 1 och 2 §, 17 §, sådan den lyder i lag 694/2016, samt 18 § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om ett riksomfattande informationssystem som betjänar behandlingen och verkställigheten av rättskipningsärenden samt forsknings- och planeringsverksamheten inom justitieministeriets förvaltningsområde, om registrering av uppgifter i systemet, om utlämnande och annan behandling av registrerade uppgifter samt om domstolarnas, åklagarmyndigheternas och rättshjälpsbyråernas skyldighet att ansluta sig och överföra uppgifter till systemet.

Bestämmelserna i denna lag påverkar inte behandlingen och avgörandet av en begäran om uppgifter som riktats eller överförts till en justitieförvaltningsmyndighet och gäller handlingar som har samband med ett ärende som är eller har varit anhängigt hos myndigheten i fråga och inte heller rätten att få ta del av myndighetens diarium eller av något annat register över sådana ärenden hos myndigheten.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i fråga om utlämnande av uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem och i fråga om de i systemet införda uppgifternas offentlighet vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt i fråga om annan behandling av personuppgifter som förts in i systemet vad som föreskrivs i personuppgiftslagen (523/1999).

I fråga om straffregistret, skuldsaneringsregistret, konkurs- och företagssaneringsregistret, kungörelserregistret, näringsförbudsregistret och utsökningens informationssystem föreskrivs särskilt liksom också i fråga om registren i anslutning till verkställighet av bötesstraff samt i fråga om Brottspåföljdsmyndighetens behandling av personuppgifter i samband med verkställighet av straff.

17 §

Utlämnande av uppgifter i elektronisk form

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag kan Rättsregistercentralen med hjälp av teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg lämna ut uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem enligt följande:

- 1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden uppgifter till myndigheter för verkställighet av justitieförvaltningsmyndigheters avgöranden eller för registrering i myndighetsregister,
- 2) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden samt ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter uppgifter som justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman behöver för laglighetskontroll av justitieförvaltningsmyndigheterna, för planering av kontrollverksamheten eller för behandling av anhängiga ärenden,
- 3) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i sådana fall som avses i 15 § 1 mom. uppgifter till den som regelbundet behöver information för beviljande och övervakning av krediter eller till den som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

Rättsregistercentralen får trots sekretessbestämmelserna sammanställa och till en hovrätt på dess begäran lämna ut sådant informationsmaterial ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden som hovrätten behöver för sina tillsynsuppgifter enligt domstolslagen (673/2016).

Trots bestämmelserna i 16 § 1 mom. 3 punkten får Rättsregistercentralen för redaktionella syften, också i form av kopior, elektroniska upptagningar eller genom teknisk anslutning, till medierna lämna ut sådana basuppgifter om rättegångar och andra diarieuppgifter ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringsuppgifter som är offentliga hos domstolen och vars utlämnande domstolen inte har begränsat med stöd av 16 § 3 mom.

18 §

Gallring av uppgifter

Rättsregistercentralen ska gallra personuppgifter

1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden inom ett år från det att det till en myndighet har översänts registreringsmeddelanden som ska förmedlas till en annan myndighet samt anteckningar om avgöranden eller slutresultatet av avgöranden inom fem år efter det att ett lagakraftvunnet avgörande har getts i ärendet,

2) ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringsuppgifter inom tio år från det att ärendet har avgjorts.

I fråga om gallring av uppgifter ur rapporterings-, statistik- och arkivsystemet tillämpas vad som föreskrivs i personuppgiftslagen eller bestäms med stöd av den.

I fråga om arkivering av uppgifter som gallrats ur informationssystemet gäller vad som föreskrivs i arkivlagen (831/1994) eller bestäms med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 .

Lag

om ändring av lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) 1 och 2 §, 17 §, sådan den lyder i lag 694/2016, samt 18 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om ett riksomfattande informationssystem som betjänar behandlingen och verkställigheten av rättskipningsärenden samt forsknings- och planeringsverksamheten inom justitieministeriets förvaltningsområde, om registrering av uppgifter i systemet, om utlämnande och annan behandling av registrerade uppgifter samt om domstolarnas, åklagarmyndigheternas och rättshjälpsbyråernas skyldighet att ansluta sig och överföra uppgifter till systemet.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i fråga om utlämnande av uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem och i fråga om de i systemet införda uppgifternas offentlighet vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt i fråga om annan behandling av personuppgifter som förts in i sy-

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om ett riksomfattande informationssystem som betjänar behandlingen och verkställigheten av rättskipningsärenden samt forsknings- och planeringsverksamheten inom justitieministeriets förvaltningsområde, om registrering av uppgifter i systemet, om utlämnande och annan behandling av registrerade uppgifter samt om domstolarnas, åklagarmyndigheternas och rättshjälpsbyråernas skyldighet att ansluta sig och överföra uppgifter till systemet.

Bestämmelserna i denna lag påverkar inte behandlingen och avgörandet av en begäran om uppgifter som riktats eller överförts till en justitieförvaltningsmyndighet och gäller handlingar som har samband med ett ärende som är eller har varit anhängigt hos myndigheten i fråga och inte heller rätten att få ta del av myndighetens diarium eller av något annat register över sådana ärenden hos myndigheten.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i fråga om utlämnande av uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem och i fråga om de i systemet införda uppgifternas offentlighet vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt i fråga om annan behandling av personuppgifter som förts in i systemet vad som föreskrivs i personuppgiftslagen

Gällande lydelse

stemet vad som föreskrivs i personuppgiftslagen (523/1999).

I fråga om straffregistret, skuldsaneringsregistret, konkurs- och företagssaneringsregistret, kungörelserregistret, näringsförbudsregistret och utsökningens informationssystem bestäms särskilt liksom också i fråga om registren i anslutning till verkställighet av bötesstraff samt i fråga om Brottspåföljdsmyndighetens behandling av personuppgifter i samband med verkställighet av straff.

Bestämmelserna i denna lag påverkar inte behandlingen och avgörandet av en begäran om uppgifter som riktats eller överförts till en justitieförvaltningsmyndighet och gäller handlingar som har samband med ett ärende som är eller har varit anhängigt hos myndigheten i fråga och inte heller rätten att få ta del av myndighetens diarium eller av något annat register över sådana ärenden hos myndigheten.

17 §

Utlämnande av uppgifter i elektronisk form

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag kan Rättsregistercentralen med hjälp av teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg lämna ut uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem enligt följande:

1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden uppgifter till myndigheter för verkställighet av justitieförvaltningsmyndigheters avgöranden eller för registrering i myndighetsregister,

2) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden samt ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringsuppgifter uppgifter som justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman behöver för laglighetskontroll av justitieförvaltningsmyndigheterna, för planering av kontrollverksamheten eller för behandling av anhängiga ärenden,

3) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i sådana fall som avses i 15 § 1 mom. uppgifter till den som regelbundet behöver information för beviljande och övervakning av krediter eller till den som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

Rättsregistercentralen får trots sekretessbestämmelserna sammanställa och till en hovrätt på dess begäran lämna ut sådant informationsmaterial ur registret över avgöranden och med-

Föreslagen lydelse

(523/1999).

I fråga om straffregistret, skuldsaneringsregistret, konkurs- och företagssaneringsregistret, kungörelserregistret, näringsförbudsregistret och utsökningens informationssystem föreskrivs särskilt liksom också i fråga om registren i anslutning till verkställighet av bötesstraff samt i fråga om Brottspåföljdsmyndighetens behandling av personuppgifter i samband med verkställighet av straff.

(upphävs)

17 §

Utlämnande av uppgifter i elektronisk form

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag kan Rättsregistercentralen med hjälp av teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg lämna ut uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem enligt följande:

1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden uppgifter till myndigheter för verkställighet av justitieförvaltningsmyndigheters avgöranden eller för registrering i myndighetsregister,

2) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden samt ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringsuppgifter uppgifter som justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman behöver för laglighetskontroll av justitieförvaltningsmyndigheterna, för planering av kontrollverksamheten eller för behandling av anhängiga ärenden,

3) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i sådana fall som avses i 15 § 1 mom. uppgifter till den som regelbundet behöver information för beviljande och övervakning av krediter eller till den som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

Rättsregistercentralen får trots sekretessbestämmelserna sammanställa och till en hovrätt på dess begäran lämna ut sådant informationsmaterial ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden som hovrätten behöver

Gällande lydelse

delanden om avgöranden som hovrätten behöver för sina tillsynsuppgifter enligt domstolslagen (673/2016).

Rättsregistercentralen får för redaktionella syften, också i form av kopior, elektroniska upptagningar eller genom teknisk anslutning, till medierna lämna ut sådana basuppgifter om rättegångar och andra diarieuppgifter ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som är offentliga hos domstolen och vars utlämnande domstolen inte har begränsat med stöd av 16 § 3 mom.

Uppgifter får i enlighet med vad som föreskrivs ovan lämnas ut om ärenden som inom en månad efter utlämnandet tas upp till muntlig förhandling eller förvaltningsdomstolen ordnar syneförrättning i, eller om ärenden som har blivit anhängiga månaden före den då uppgifterna lämnades ut eller vars behandlingsskeden medierna följer, enligt vad de registrerat i informationsförmedlingssystemet.

18 §

Gallring av uppgifter

Rättsregistercentralen ska gallra personuppgifter

1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden inom ett år från det att det till en myndighet har översänts registreringsmeddelanden som ska förmedlas till en annan myndighet samt anteckningar om avgöranden eller slutresultatet av avgöranden inom fem år efter det att ett lagakraftvunnet avgörande har givits i ärendet,

2) ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter inom ett år från

Föreslagen lydelse

för sina tillsynsuppgifter enligt domstolslagen (673/2016).

Trots bestämmelserna i 16 § 1 mom. 3 punkten får Rättsregistercentralen för redaktionella syften, också i form av kopior, elektroniska upptagningar eller genom teknisk anslutning, till medierna lämna ut sådana basuppgifter om rättegångar och andra diarieuppgifter ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter som är offentliga hos domstolen och vars utlämnande domstolen inte har begränsat med stöd av 16 § 3 mom.

(upphävs)

18 §

Gallring av uppgifter

Rättsregistercentralen ska gallra personuppgifter

1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden inom ett år från det att det till en myndighet har översänts registreringsmeddelanden som ska förmedlas till en annan myndighet samt anteckningar om avgöranden eller slutresultatet av avgöranden inom fem år efter det att ett lagakraftvunnet avgörande har getts i ärendet,

2) ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringssuppgifter inom *tio* år från

Gällande lydelse

det att ärendet har avgjorts.

I fråga om gallring av uppgifter ur rapporterings-, statistik- och arkivsystemet tillämpas vad som föreskrivs i personuppgiftslagen eller bestäms med stöd av den.

I fråga om arkivering av uppgifter som gallrats ur informationssystemet gäller vad som föreskrivs i arkivlagen (831/1994) eller bestäms med stöd av den.

Föreslagen lydelse

det att ärendet har avgjorts.

I fråga om gallring av uppgifter ur rapporterings-, statistik- och arkivsystemet tillämpas vad som föreskrivs i personuppgiftslagen eller bestäms med stöd av den.

I fråga om arkivering av uppgifter som gallrats ur informationssystemet gäller vad som föreskrivs i arkivlagen (831/1994) eller bestäms med stöd av den.

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

ISSN 1798-7105 (PDF)
ISBN 978-952-259-675-8 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi